

Voorstel aan de raad

Opgesteld door	Rekenkamer Utrecht
Kenmerk	14.000000
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	4 december 2014
Jaargang en nummer	2014 107

Rekenkameronderzoek: 'Jeugdhulp in ontwikkeling. Een onderzoek naar de decentralisatie van de jeugdzorg in Utrecht'

De rekenkamer stelt de gemeenteraad voor te besluiten om het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

- 1 De gemeenteraad minimaal twee keer per jaar te informeren met een voortgangsrapportage over de ontwikkeling van het stelsel Zorg voor Jeugd en de werking in de praktijk.

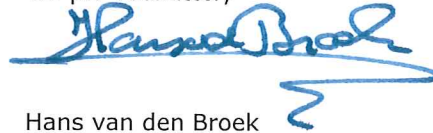
De Rekenkamer,

De secretaris,

Floris Roijackers

De plv voorzitter,

Hans van den Broek

Conclusie Commissie: Status: B

Op verzoek van de commissie heeft de Rekenkamer het woordje 'minimaal' toegevoegd aan beslispoint 1.

Ontwerpvoorstel aan de raad

Bijlages

Voorstel: Voorstel_2041

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Voorstel aan de raad

Raadsbesluit

Opgesteld door	Rekenkamer Utrecht
Kenmerk	14.000000
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	4 december 2014

Rekenkameronderzoek: 'Jeugdhulp in ontwikkeling. Een onderzoek naar de decentralisatie van de jeugdzorg in Utrecht'

Besluit om het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

- 1 De gemeenteraad minimaal twee keer per jaar te informeren met een voortgangsrapportage over de ontwikkeling van het stelsel Zorg voor Jeugd en de werking in de praktijk.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op ... 04 DEC 2014

De griffier

Drs. A.A.H. Smits

De burgemeester

Mr. J.H.C. van Zanen

Context

Per 1 januari 2015 is de gemeente Utrecht verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp binnen de gemeente. De nieuwe Jeugdwet beoogt het huidige jeugdzorgstelsel te vereenvoudigen en efficiënter en effectiever te maken. Het uiteindelijke doel is het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving. De gemeente moet niet alleen taken van het rijk en de provincie overnemen (transitie), zij moet ook zorgen dat de jeugdzorg beter en goedkoper wordt door anders te gaan werken (transformatie).

In de periode januari – juli 2014 voerde de rekenkamer een onderzoek uit naar de transformatie van de jeugdzorg in Utrecht. De hoofdvraag in het onderzoek was of de gemeente bij de transformatie in voldoende mate rekening houdt met kansen en risico's, om te komen tot een doeltreffende en doelmatige jeugdzorg. Een 'doeltreffende en doelmatige jeugdzorg' betekent dat jeugdigen tijdig en adequaat de zorg krijgen die zij nodig hebben, tegen verantwoorde kosten.

De rekenkamer concludeert dat het college van B&W, bij de vormgeving van Zorg voor Jeugd in Utrecht, duidelijk rekening houdt met kansen en risico's voor het bereiken van de doelen. De onzekerheden en risico's zijn daarmee echter niet verdwenen. Veel maatregelen gericht op deze onzekerheden en risico's zijn recent ontwikkeld of nog in ontwikkeling, en de uitwerking in de praktijk moet nog blijken. Zij blijven voorlopig de aandacht vergen van het college en de gemeenteraad. De rekenkamer brengt belangrijke onzekerheden en risico's onder de aandacht van de gemeenteraad, om hem aangrijpingspunten te bieden voor het uitoefenen van zijn controlerende rol.

De rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan om het college van B&W te verzoeken twee maal per jaar een voortgangsrapportage te sturen. Gelet op de kansen én de risico's is dat nodig. In de rapportage moet de raad geïnformeerd worden over de uitrol van het stelsel Zorg voor Jeugd, de mate waarin de beoogde resultaten worden bereikt en de mate waarin de risico's worden beheerst en de veronderstelde werking van het stelsel in de praktijk bewaarheid wordt (bijvoorbeeld: wordt het uitgangspunt "één gezin, een plan" in de praktijk gerealiseerd; neemt het beroep op aanvullende zorg af; etc.). Dat biedt een basis voor de raad om zijn eindverantwoordelijkheid te dragen en zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen met betrekking tot de zorg voor jeugd.

In de bijlage 5 van het rekenkamerrapport is een voorzet gegeven voor de inhoud van de voortgangsrapportage. Hierin zijn drie onderdelen nader beschreven:
I Informatie over de voortgang van de opbouw van het jeugdhulpstelsel.
II Informatie over de werking van het stelsel (gebruik, kosten, resultaten).
III Reflectie: duiding en conclusies van het college, voorgenomen vervolgstappen en actualisering van de risicoanalyse.

Beslispunt

- 1 De gemeenteraad twee keer per jaar te informeren met een voortgangsrapportage over de ontwikkeling van het stelsel Zorg voor Jeugd en de werking in de praktijk.

Argumenten

- 1.1 De rekenkamer verwacht dat de resultaten van de transformatie – betere zorg én kostenbesparing – in de eerste jaren nog niet breed zichtbaar zullen zijn.
De verwachtingen van de transformatie naar het Utrechtse stelsel Zorg voor Jeugd zijn hoog: deze moet leiden tot betere jeugdhulp (sneller de juiste hulp) én kostenbesparing door een lager beroep op aanvullende zorg. Ook ná 1 januari 2015 zal veel inzet van alle betrokkenen nodig zijn om Zorg voor Jeugd in de praktijk verder vorm te geven. Dat zal meerdere jaren in beslag nemen. De rekenkamer verwacht dat de resultaten van de

Gemeente Utrecht

transformatie – betere zorg én kostenbesparing - vanwege de complexiteit van de transformatie en de vele ontwikkelopgaven, onzekerheden en risico's voor de gemeente, in de eerste jaren nog niet breed zichtbaar zullen zijn. Het college van B&W heeft de gemeenteraad nauw betrokken bij de ontwikkeling van Zorg voor Jeugd en de raad veel informatie gegeven. In de informatie aan de raad straalt het college van B&W optimisme uit. Tegelijkertijd benoemt het college veel belangrijke ontwikkelopgaven. De rekenkamer beveelt aan om de raad vanaf nu scherper op hoofdlijnen te informeren, méér toegespitst op de kaderstellende en controlerende rol.

1.2 De rekenkamer ziet risico's voor de doelstelling om tijdig adequate zorg te leveren die jeugdigen nodig hebben.

Lacunes in de zorg kunnen om verschillende redenen ontstaan. Ten eerste is onzeker hoeveel jeugdigen van elke soort zorg (buurtteam of aanvullende zorgtypen) gebruik zullen maken. Daardoor kan het zijn dat de gemeente van sommige soorten jeugdzorg te weinig capaciteit heeft georganiseerd en/of ingekocht en kunnen wachtlijsten ontstaan. De in 2012 geleverde jeugdzorg vormt de basis voor de zorginkoop door de gemeente voor 2015, maar die cijfers kennen een behoorlijke onzekerheid. Ten tweede worden sommige soorten zorg uit het oude stelsel al afgebouwd terwijl nieuwe vormen van zorg nog in ontwikkeling zijn. Ten derde zou de behoefte aan aanvullende gespecialiseerde jeugdzorg moeten verminderen door problemen bij jeugdigen eerder te signaleren en te voorkomen dat problemen groter worden (preventie in het voorveld) en door in alle wijken basis jeugdzorg aan te bieden (buurtteams Jeugd en Gezin). De gemeente heeft verschillende initiatieven gestart om 'Gewoon Opvoeden' en vroegsignalering en preventie te versterken en de professionals en organisaties die daar een rol in spelen daarvoor toe te rusten. Het is nog te vroeg om vast te kunnen stellen wat hiervan de resultaten zijn. De buurtteams Jeugd en Gezin zijn nu nog niet in alle wijken aanwezig. De rekenkamer raadt de gemeenteraad aan bovengenoemde risico's in de gaten te houden.

1.3 De rekenkamer ziet risico's voor de besparing die de gemeente moet realiseren door een lager beroep op gespecialiseerde aanvullende zorg.

Het is onzeker of het beroep op aanvullende zorg wel zo sterk zal afnemen als de gemeente veronderstelt, zeker als de preventie in het voorveld nog niet is versterkt en de buurtteams nog niet ten volle draaien. Vroegtijdiger signalering van problemen van jeugdigen kan er ook toe leiden dat de vraag naar zorg in de eerste jaren juist toeneemt (boeggolf-effect). Bovendien heeft de gemeente nog niet concreet genoeg uitgewerkt hoe zij kan bewaken dat er daadwerkelijk wordt bespaard op de kosten van de jeugdzorg. Daarvoor is het belangrijk dat de gemeente duidelijke financiële doelstellingen formuleert per zorgvorm en dat zij uitwerkt hoe zij de doelmatigheid van de jeugdzorg gaat bewaken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om criteria voor financiering, afspraken over (controle op) te leveren prestaties en budget voor jeugdzorgaanbieders, regulering van de toegang tot aanvullende zorg en afspraken met wettelijke verwijzers. Deze punten worden nader uitgewerkt door de gemeente, en zullen moeten bijdragen aan een doelmatige inzet van de middelen door de gemeente. De rekenkamer raadt de gemeenteraad aan te letten op de sturing op doelmatige inzet van middelen voor de zorg voor jeugd. De periodieke voortgangsrapportage biedt daarvoor een belangrijk handvat.

